

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 227/04-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. Anny Beňáčkovej, B., zastúpenej advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 52/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 52/95 p o r u š i l základné právo Mgr. Anny Beňáčkovej, aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 52/95 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Mgr. Anne Beňáčkovej p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (slovom jednostotísic slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Mgr. Anne Beňáčkovej p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 991 Sk (slovom jedenást'tisíc deväťstodevät'desiatjeden slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. J. B. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 2. decembra 2004 č. k. I. ÚS 227/04-10 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. Anny Beňáčkovej, B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. B., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 52/95.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala 3. mája 1991 okresnému súdu návrh na začatie konania proti Nemocnici s poliklinikou, Bratislava (ďalej len „odporca“), vo veci náhrady škody spôsobenej nesprávnym lekársnym (liečebným) postupom. Toto súdne

konanie vedené najprv pod sp. zn. 12 Nc 56/91, neskôr pod sp. zn. 13 C 52/95 nebolo doteraz skončené. Podľa tvrdenia sťažovateľky od podania návrhu okresnému súdu „... uplynulo viac než 13 rokov a 6 mesiacov. Súd za toto obdobie doposiaľ nerozhodol ani v prvom stupni“ a od posledného jej známeho procesného úkonu okresného súdu „... uplynulo už viac ako 4 a ½ roka a súd doposiaľ nevytýčil termín pojednávania“. Aj napriek sťažnostiam na prieťahy v konaní (z 22. marca 1993 a 31. augusta 1994) k náprave nedošlo. Uvedený postup okresného súdu považuje sťažovateľka za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru a prikázania okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 350 000 Sk, pretože „... *Moja nemajetková ujma vyplýva z pocitu neistoty, krivdy a úzkosti prameniacych zo situácie, keď súd vo veci za neprimerane dlhú dobu nerozhodol*“. Zároveň žiadala, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 7. februára 2005 písomne vyjadril okresný súd (Spr. 2191/04) a k tomu vyjadreniu zaujal stanovisko 8. marca 2005 právny zástupca sťažovateľky.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Na základe spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 52/95 a písomných vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav predmetného konania:

A. Návrhom doručeným Obvodnému súdu Bratislava 1 (ďalej len „obvodný súd“; v súčasnosti okresný súd) 3. mája 1991 sa sťažovateľka domáhala „*odškodnenia na zdraví – náhrady škody zavinenej nesprávnym lekársnym postupom*“ odporcom.

Okresný súd 23. júla 1991 vyzval sťažovateľku na doplnenie návrhu a úpravu petitu v lehote 14 dní.

Pokynom z 23. septembra 1991 bolo uložené súdnej kancelárii urgovať doručenkú k výzve.

Podľa úradného záznamu z 12. októbra 1992 bolo na Miestnom oddelení Policajného zboru Slovenskej republiky Bratislava Staré Mesto (ďalej len „miestne oddelenie“) zistené, že sťažovateľka podala na odporcu trestné oznámenie za jej nesprávnu liečbu.

Podľa úradného záznamu zo 7. apríla 1993 preverení na miestnom oddelení bolo zistené, že trestné oznámenie bolo odložené.

Okresný súd 9. apríla 1993 vyzval sťažovateľku, aby v lehote 14 dní doplnila návrh (vo výzve ju všeobecne poučil o obsahových náležitostiach návrhu). Výzva (podľa oznámenia uvedeného na doručenke) bola uložená na pošte 26. apríla 1993.

Sťažovateľka predložila 10. mája 1993 „*Doplnenie a upresnenie návrhu zo dňa 2. 5. 1991 – odškodnenie na zdraví s pripojeným dôkazovým materiálom*“.

Sťažovateľka 10. mája 1993 oznámila obvodnému súdu, že výzva z 19. apríla 1993 jej bola doručená 27. apríla 1993. Zásielka obvodného súdu z 18. júla 1991 jej nebola doručená (uvedené tvrdí aj v liste z 8. mája 1993 adresovanom podpredsedníčke okresného súdu, v ktorom žiada aj „*poskytnutie právnej kvalifikovanej pomoci cez Slovenskú advokátsku komoru*“).

Návrh sťažovateľky a jeho doplnenie bolo 26. mája 1993 zaslané odporcovi.

Okresný súd 19. júla 1993 urgoval vyjadrenie odporcu pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Okresnému súdu bolo 6. augusta 1993 doručené vyjadrenie odporcu k návrhu (navrhuje ho zamietnuť, lebo nie je preukázaný protiprávny úkon a ani príčinná súvislosť).

Sťažovateľka už dlhšiu dobu „vo svojich listoch napádala našich zdravotníckych pracovníkov...“).

Okresný súd 19. augusta 1993 zaslal vyjadrenie odporcu sťažovateľke, ktorá listom z 2. septembra 1993 potvrdila jeho prevzatie 1. septembra 1993 a uviedla, že stanovisko k nemu zašle okresnému súdu do 10 dní.

Okresnému súdu bolo 16. septembra 1993 predložené stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu odporcu (sťažovateľka trvá na svojom návrhu, uvádza, že pre imobilitu má problémy s účasťou na pojednávaniach).

Dňa 2. marca 1995 požiadala sťažovateľka „o ustanovenie zástupcu z radov advokátov“.

Okresný súd 20. marca 1995 stanovil termín pojednávania na 4. máj 1995 (predvolanie bolo doručené odporcovi a sťažovateľke 24. marca 1995).

Podľa úradného záznamu z 2. mája 1995 sa sťažovateľka ospravedlnila (zdravotné dôvody).

Pojednávanie konané 4. mája 1995 (prítomný len splnomocnený zástupca odporcu) bolo odročené na neurčito.

Pokynom z 9. mája 1995 bolo súdnej kancelárii uložené predložiť súdny spis v mesiaci júl 1995.

Podaním z 18. mája 1995 sťažovateľka predložila doklady ku svojej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu (potvrdenie o majetkových pomeroch, rozhodnutie Okresného úradu Bratislava I o sociálnych peňažných dávkach a kópiu preukazu zdravotne ťažko postihutej).

Okresný súd uznesením z 21. augusta 1995 ustanovil JUDr. D. Š. z B. za právneho zástupcu sťažovateľky (ďalej len „advokát“).

Dňa 19. septembra 1995 podal advokát proti povereniu odvolanie.

Súdny spis bol 27. septembra 1995 postúpený Mestskému súdu v Bratislave (ďalej len „mestský súd“).

Okresnému súdu bolo 15. januára 1996 doručené uznesenie mestského súdu, ktorým potvrdil prvostupňové rozhodnutie (toto bolo doručené sťažovateľke, advokátovi a odporcovi v čase od 25. marca do 10. apríla 1996).

Okresný súd 7. júna 1996 predvolal účastníkov na pojednávanie, ktorého termín stanovil na 8. august 1996 (doručené advokátovi a odporcovi).

Dňa 2. júla 1996 advokát navrhol vypočuť sťažovateľku v jej byte.

Advokát 5. augusta 1996 žiadal odročiť pojednávanie a trval na výsluchu sťažovateľky v jej byte.

Pojednávanie konané 8. augusta 1996 (prítomný zástupca odporcu) bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia sťažovateľky v jej byte.

Predvolanie z 15. novembra 1996 na pojednávanie stanovené na 23. január 1997 bolo doručené advokátovi a odporcovi.

Advokát 10. januára 1997 žiadal vykonať pojednávanie v byte sťažovateľky.

Sťažovateľka 10. septembra 1997 žiadala „odložiť“ pojednávanie a jej výsluch na neskorší mesiac (marec, resp. apríl 1997) z dôvodu nástupu na kúpeľnú liečbu.

Pojednávanie konané 23. januára 1997 za prítomnosti JUDr. P. P., splnomocnenej zástupkyne odporcu (ďalej len „advokátka“), bolo odročené na neurčito.

Okresný súd 14. apríla 1997 požiadal sťažovateľku o predloženie jej zdravotnej dokumentácie.

Sťažovateľka 2. mája 1997 predložila okresnému súdu vyjadrenie ošetrojúceho lekára a lekársku správu o liečbe v kúpeľoch z 2. júla 1997.

Okresný súd 7. augusta 1997 vyzval advokátku na oznámenie termínu možného vypočutia sťažovateľky.

Advokát 22. augusta 1997 oznámil požadovaný termín – 18. septembra 1997 o 9.00 h.

Okresný súd 27. augusta 1997 oznámil advokátovi, že v pondelok a štvrtok sú pojednávacie dni. Žiada určiť nový termín.

Advokát 10. septembra 1997 oznámil okresnému súdu, že pre zhoršovaný zdravotný stav sťažovateľky nie je možné ju vypočuť.

Advokát 9. októbra 1997 oznámil nový možný termín vypočutia 28. novembra 1997 o 9.00 h.

Okresný súd 9. októbra 1997 určil termín výsluchu na 28. november 1997 o 9.30 h v byte sťažovateľky (predvolanie doručené advokátovi a odporcovi).

Dňa 28. novembra 1997 bol vyhotovený úradný záznam z výsluchu sťažovateľky, na ktorom sa zúčastnili samosudkyňa, zapisovateľka, sťažovateľka, advokát, zástupca odporcu (JUDr. M. G. podľa generálnej plnej moci). Sťažovateľka opísala úraz z 5. mája 1989 a priebeh jej ošetrovania a liečby v dobe po úraze a uviedla, že vzniknutú škodu „*môžem vyčísliť v priebehu 1/2 roka*“. Z úradného záznamu ďalej vyplýva, že advokát žiadal konanie prerušiť do 1. júla 1998, dokedy sťažovateľka podá presnú špecifikáciu návrhu. Okresný súd konštatoval, že konanie preruší a sťažovateľke bude ustanovený znalec, s čím sťažovateľka nesúhlasila „*nakoľko má vyšetrenie špičkové*“.

Dňa 5. februára 1998 odporca oznámil adresy bydliska lekárov MUDr. M. H. a MUDr. J. K., ktorí už u neho nepracujú.

Podaním z 5. októbra 1998 sťažovateľka navrhuje prerušiť konanie „*do vykonania znaleckého posudku, resp. posúdenia môjho zdravotného stavu z odboru ortopédie*“.

Okresný súd 22. decembra 1998 uznesením č. k. 13 C 52/95-57 prerušil konanie podľa ustanovenia § 110 Občianskeho súdneho poriadku (doručené odporcovi, sťažovateľke, advokátovi).

Sťažovateľka 22. októbra 1999 navrhla pokračovať v konaní, lebo „*dôvod, pre ktorý som požiadala o prerušenie konania nebol naplnený, resp. nebolo vykonané znalecké dokazovanie v inom konaní, ktoré súvisí, vzťahuje sa aj na uvedené konanie*“.

Okresný súd 15. marca 2000 žiadal sťažovateľku, aby oznámila sp. zn. konania, v ktorom bolo nariadené znalecké dokazovanie (odpoveď sťažovateľky zo 6. apríla 2000 sp. zn. 11 C 119/92).

Dňa 7. apríla 2000 bol daný pokyn pre kanceláriu na predloženie spisu sp. zn. 11 C 119/92.

Podľa úradného záznamu z 10. apríla 2000 spis sp. zn. 11 C 119/92 nemôže byť pripojený, lebo je u JUDr. H., vo veci konajúcej sudkyne.

Dňa 26. apríla 2000 bola vykonaná kontrola spisu.

Dňa 11. októbra 2000 bol daný pokyn pre kanceláriu na pripojenie spisu sp. zn. 11 C 119/92.

Podľa úradného záznamu zo 6. novembra 2000 sa spis sp. zn. 11 C 119/92 od 9. augusta 2000 nachádzal u JUDr. H.

Dňa 21. februára 2001 bol daný opätovný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 11 C 119/92.

Podľa úradného záznamu z 27. februára 2001 sa spis sp. zn. 11 C 119/92 nachádzal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z dôvodu vznesenej námietky zaujatosti.

Dňa 18. júna 2001 bol daný opätovný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 11 C 119/92.

Podľa poznámky zo 16. apríla 2001 uvedenej v spise sa vec vedená pod sp. zn. 11 C 119/92 týka sporu B. c/a školská správa o odškodnenie úrazu, spis je u znalca od 4. februára 2001.

Dňa 15. mája 2003 bol daný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 11 C 119/92.

Dňa 24. októbra 2003 bol daný opätovný pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 11 C 119/92 za účelom nahliadnutia ohľadne výsledku znaleckého dokazovania s pokynom na vyhotovenie fotokópie.

Podľa zápisu z 27. októbra 2003 sa spis nachádza na krajskom súde.

Podľa zápisu z 25. mája 2004 sa spis stále nachádza na krajskom súde. Bol daný pokyn na vyhotovenie fotokópie znaleckého posudku a rozsudku krajského súdu (vyhotovená fotokópia znaleckého posudku MUDr. T. P. – znaleckého denníka, ktorý znalec predložil osobne okresnému súdu 9. októbra 2002 na jeho založenie do spisu sp. zn. 11 C 119/92).

Okresný súd 29. novembra 2004 vytýčil termín pojednávania na 2. február 2005 (predvolanie bolo doručené sťažovateľke a odporcovi).

Dňa 19. januára 2005 odporca oznámil organizačnú zmenu týkajúcu sa jeho zrušenia (a zlúčenia) a prechodu práv a povinností na Fakultnú nemocnicu s poliklinikou Bratislava. Žiadal odročiť pojednávanie na II. polrok 2005.

Sťažovateľka 1. februára 2005 navrhla vypočuť ako svedka MUDr. M. H., jej ošetrojúcu lekárku v r. 1989 (tá mala porušiť svoje lekárske povinnosti).

Pojednávanie konané 2. februára 2005 za prítomnosti sťažovateľky bolo odročené na 6. apríl 2005 (sťažovateľka žiadala predvolať svedkyňu MUDr. M. H.).

V spise (č. l. 84) sa nachádza rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 119/92-209 zo 17. apríla 2003, ktorým bol zamietnutý návrh sťažovateľky vo veci náhrady škody na zdraví spôsobenej pracovným úrazom („nedošlo k takému zhoršeniu zdravotného stavu

sťažovateľky..., ktoré by mohlo byť charakterizované ako pracovný úraz“). Tento rozsudok bol rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 255/03-307 z 15. apríla 2004 potvrdený.

Okresný súd 4. februára 2005 vytýčil termín pojednávania na 6. apríl 2005.

Súdny spis bol predložený 17. februára 2005 ústavnému súdu na nahliadnutie.

B. K sťažnosti bola pripojená odpoveď predsedníčky obvodného súdu č. Spr. 178/93 z 22. apríla 1993 na sťažovateľkinu sťažnosť na prietahy v konaní, v ktorej konštatovala, „... že vo veci som zistila prietah ...“.

Taktiež v odpovedi predsedníčky obvodného súdu č. Spr. 154/94 z 20. decembra 1994 na sťažnosť bolo konštatované, že „... Z výsledkov vykonaného šetrenia vyplynulo, že vo všetkých vyššie uvedených veciach som zistila prietahy v konaní“.

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 52/95 došlo k porušeniu práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietahov (...)“, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 11. februára 2005 vykonal chronologický prehľad podstatných úkonov súdu v konaní a uviedol: „... dovoľujem si Vás požiadať, aby bola vzatá na vedomie skutočnosť, že súd konal v súlade s platnými právnymi predpismi s ohľadom na množstvo vecí vybavovaných v oddelení 13 C. Po odchode zákonnej sudkyne JUDr. I. Á. vo februári 1999 prebrali zastupujúcu agendu v oddelení 13 C (cca 384 vecí) dve zastupujúce zákonné sudkyne, ktoré sa snažili popri priemernom mesačnom nápade nových vecí konať bez zbytočných prietahov. Subjektívne zavinenie konajúcich sudkýň zistené nebolo. Vzhľadom na neúmerne vysoké stavy vecí v pridelených oddeleniach súd konal bez zbytočných prietahov.“

V prípade, že Ústavný súd SR dospeje k záveru, že bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, navrhujeme, aby Ústavný súd SR pri zvážení otázky týkajúcej sa výšky finančného zadosťučinenia vzal uvedené skutočnosti na vedomie a nepriznal sťažovateľke zadosťučinenie z dôvodu, že vo veci bolo potrebné vykonať výsluch sťažovateľky mimo budovy súdu. V konaní bolo rovnako nevyhnutné vykonať znalecké dokazovanie, čo najskôr sťažovateľka odmietla. Zdlhavosť konania ovplyvnila aj skutočnosť, že v predmetnom konaní konali dvaja zákonní sudcovia a vo veci rozhodoval aj Krajský súd v Bratislave ...“.

3. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu v reakcii (z 8. marca 2005) na toto vyjadrenie okresného súdu o. i. uviedla „... Prvostupňový súd nenamieta, že ide o neobvykle skutkovo a právne komplikovanú alebo problematickú právnu vec.

V sťažnosti som podrobne opísala činnosť resp. dlhú nečinnosť súdu.

Od podania návrhu 03. 05. 1991, do vytyčenia prvého pojednávania na 04. 05. 1995, čo je doba trvajúca štyri roky, podpredseda súdu dvakrát skonštatoval prietahy v súdnom konaní.

Moja neprítomnosť pri nasledovných pojednávaniach bola zapríčinená mojím nepriaznivým zdravotným stavom. Svoju neprítomnosť som riadne ospravedlnila. Mám však za to, že aj táto okolnosť výrazným spôsobom neprispela k predĺženiu súdneho konania. Medzi vytyčovanými pojednávaniami boli neúmerne dlhé prestávky, čo len svedčí o neefektívnej činnosti súdu ako celok.

Právnu argumentáciu súdu na nepriznanie finančného zadosťučinenia zásadne odmietam. Tvrdenie súdu, že niekoľkoročné prietahy spôsobil môj výsluch mimo budovy súdu je absurdný a právne neprijateľný (...).

Občan nemôže byť znevýhodnený pri uplatňovaní svojich zákonných práv len preto, že mu zdravotný stav neumožňuje dostaviť sa do pojednávacej siene. Navyše výsluch v bydlisku sťažovateľky nebola až taká neprekonateľná prekážka. Bývam v blízkosti súdu cca 500 m, a tu ma súd vypočul už v septembri 1992.

Mám za to, že na moju ujmu nemôže byť ani administratívny nedostatok pri zabezpečení úloh súdu podľa rozvrhu práce po odchode zákonnej sudkyne. Vo veci konalo podľa mojich vedomostí už päť zákonných sudcov.(...)

Vzhľadom aj k vyššie uvedeným okolnostiam žiadam priznať uplatnené primerané finančné zadostučinenie nakoľko zohľadňuje dĺžku zbytočných priet'ahov v konaní (vyše trinásť rokov) a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu, ktorá mi vznikla v dôsledku obáv o ochranu mojich práv ako aj zdravotných problémov s tým spojených“.

4. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie (rozhodovanie o návrhu „o náhrade škody zavinenej nesprávnym lekársnym postupom“), ktoré sa začalo 3. mája 1991, teda pred viac ako 13 rokmi a nie je k dnešnému dňu právoplatne skončené, avšak vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k tzv. zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februára 1993 (napr. I. ÚS 108/02).

Obdobie, ktoré v dôsledku toho ústavný súd bral do úvahy, prekročilo 12 rokov. Ústavný súd považuje za potrebné upresniť, že ak nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00).

4.2. Ústavný súd je toho názoru, že doterajšia dĺžka konania nebola závislá od právnej, resp. faktickej zložitosti občianskoprávneho sporu vedeného pred okresným súdom.

4.3. Pri posudzovaní správania s'ťažovateľky v preskúmvanej veci ústavný súd konštatuje určitý (nie však rozhodujúci) vplyv zdravotného stavu s'ťažovateľky na priebeh a aj dĺžku doterajšieho konania. Ide napr. o obdobie od 8. augusta 1996 (odročenie pojednávania na neurčito za účelom vypočutia s'ťažovateľky v jej byte) do 28. novembra 1997 (realizácia vypočutia), t. j. v trvaní vyše 15 mesiacov, alebo obdobie od 22. decembra 1998 (uznesenie o prerušení konania na návrh účastníkov) do 20. októbra 1999 (návrh s'ťažovateľky na pokračovanie v prerušenom konaní), t. j. v trvaní vyše 10 mesiacov.

Uvedené skutočnosti (podiel s'ťažovateľky) určitou mierou síce prispeli k predĺženiu celkovej doby predmetného občianskeho súdneho konania, no vzhľadom na dôvody, ktoré vyvolali toto predĺženie, nemožno túto dobu pripísať na ťarchu postupu okresného súdu v predmetnom konaní.

4.4. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej občianskoprávnej veci, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z predloženej s'ťažnosti a k nej pripojených príloh, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné priet'ahy (po 15. februári 1993) v období:

- od 16. septembra 1993 (doručenie stanoviska sťažovateľky) do 20. marca 1995 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní 18 mesiacov,
- od 15. januára 1996 (doručenie druhostupňového rozhodnutia) do 7. júna 1996 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní 4 mesiacov a 3 týždňov,
- od 28. novembra 1997 (výsluch sťažovateľky v jej byte) do 22. decembra 1998 (uznesenie o prerušení konania), t. j. v trvaní 12 mesiacov a 3 týždňov,
- od 22. októbra 1999 (návrh na pokračovanie v konaní) do 15. marca 2000 (výzva sťažovateľke), t. j. v trvaní 4 mesiacov a 3 týždňov,
- od 7. apríla 2000 (pokyn na predloženie spisu sp. zn. 11 C 119/92) do 16. apríla 2001 (zistenie, že vec sp. zn. 11 C 119/92 sa týka odškodnenia pracovného úrazu), t. j. v trvaní 12 mesiacov a 1 týždňa,
- od 9. októbra 2002 (predloženie znaleckého posudku do spisu sp. zn. 11 C 119/02) do 29. novembra 2004 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní 25 mesiacov a 3 týždňov,

keď bol okresný súd spolu vyše 78 mesiacov (t. j. 6 a pol roka) nečinný, resp. nevykonával úkony smerujúce k rozhodnutiu v merite veci. Uvedené obdobie v trvaní 6 a pol roka kvalifikuje ústavný súd ako zbytočné priet'ahy spôsobené postupom okresného súdu, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala.

Významnou okolnosťou z hľadiska posúdenia (a dokumentovania) postupu okresného súdu v predmetnom konaní je skutočnosť, že od úmyslu vykonať znalecké dokazovanie (28. novembra 1997) dosiaľ nedošlo k jeho nariadeniu a okresný súd čakal na výsledok znaleckého dokazovania vo veci sp. zn. 11 C 119/92 bez toho, aby sa presvedčil, čo je predmetom jej konania (náhrada škody spôsobenej pracovným úrazom), a následne až v roku 2004 zistil nepoužiteľnosť v nej vykonaného znaleckého dokazovania pre konanie vo veci sp. zn. 13 C 52/95 (náhrada škody spôsobenej nesprávnym lekársnym postupom).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v personálnych problémoch a v neúmernom pracovnom zaťažení sudcov ktoré mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania

zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

4.5. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.(čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1. Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 350 000 Sk z dôvodov uvedených vyššie v bode 3 I. časti odôvodnenia nálezu.

6.2. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 4.1 až 4.4 tejto časti), ako aj na

predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku považuje za primerané vo výške 100 000 Sk.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo v časti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 10. novembra 2004 a vyjadrenie z 8. marca 2005. Odmena určená podľa § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.) 13 602 Sk vo výške 1/3 predstavuje 4 534 Sk za jeden úkon. Celkové trovy za dva úkony vykonané v roku 2004 teda predstavujú 9 068 Sk a spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (136 Sk v zmysle § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z.) sumu 9 340 Sk. Za tretí úkon vykonaný v roku 2005 prislúcha odmena (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. Z., t. j. 1/6 výpočtového základu 15 007 Sk) 2 501 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 150 Sk sumu 2 651 Sk. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu 11 991 Sk. Z týchto dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2005